

JAN VODŇANSKÝ - PETR SKOUMAL • S ÚSMĚVEM IDIOTA

Výběr písní, situačních koláží, říkadel a improvizací z divadelního představení

(1) **Grizzly** (Vodňanský a Skoumal) – (2) **Sedí pán** (Skoumal) – (3) **Nezdravé otužování** (Štibich) – (4) **Cirkusová** (Vodňanský) – (5) **Cha-cha-cha** (Vodňanský a Skoumal) – (6) **Cesta empirovým salónekem** (Štibich) – (7) **Ištván** (Vodňanský) – (8) **Bontón** (Skoumal) – (9) **Definice neteře** (Vodňanský) – (10) **Pojďte dále, svatý otče** (Vodňanský a Skoumal)

(11) **Tri hvizdy** (Štibich) – (12) **Máme doma gorilu** (Vodňanský) – (13) **Bodal Hamlet** (Skoumal) – (14) **Jednoho dne zrána** (Vodňanský a Skoumal) – (15) **Úvaha o pop-music** (Vodňanský) – (16) **Pověz, miláčku** (Vodňanský a Fischerová) – (17) **Pes** (Štibich) – (18) **O otoman** (Skoumal) – (19) **Šla teta na snímkování** (Štibich) – (20) **Freude, Freude, Freude** (Skoumal) – (21) **Rožnovský dědeček** (Štibich) – (22) **Dívčí lovecká** (Vodňanský) – (23) **Good bye, Jimmy** (Vodňanský a Skoumal)

Účinkují: JAN VODŇANSKÝ, PETR SKOUMAL, MILOSLAV ŠTIBICH a TÁNA FISCHEROVÁ • Hrají: PAVEL GREIFONER – basová kytara a kontrabas, LACO TROPP – bicí, PETR SKOUMAL – klavír

(Produkcce Vladimír Cabalka) • Hudební režie Sláva Kunst a Mojmir Balling • Zvuková režie Jiří Brabec • Technická spolupráce Jiří Rohan • Nahráno 18. února 1971 při 87. repríze představení v pražském Činoherním klubu

PETR SKOUMAL, nar. 7. 3. 1938 v Praze. Vystudoval pražskou konzervatoř a brněnskou JAMU (1958–1962), sbormistrovský obor u prof. Veselky. Co dělá dnes, s tím začal už v brněnském divadle X 61: psal pro ně písničky a hrál tam na klavír.

JAN VODŇANSKÝ řečený Jeřka, nar. 19. 6. 1941 v Praze. Po sedmileté docházce na pražské ČVUT se v roce 1965 konečně stal strojním inženýrem. Pak už se cele oddal písňovým a jiným krátkým textům a externímu studiu filosofie.

Poznali se v Klášterní vinárně, zrovna jako Suchý se Šlitrem. To bylo ve dvašedesátém. Další dva roky Skoumal strávil ve Vojenském estrádním souboru (odkud s ním později přešel do Činoherního klubu i herec Miloslav Štibich) a s Vodňanským se scházeli jen při průjezdech Prahou. V prosinci 1964 natočili v pražském rozhlase s pomocí několika konzervatoristů pár písniček pro pořady Večery po neděli, mj. Píseň o turismu, která se spolu s Aristokratem objevila i v Houpačce. Zatímco Vodňanský se zde zaskvěl pouze ve srovnávací slovanské jazykovědě, melodii „Přijede důže z Benátek, pošlete pro karbenátek“ zpívali Jiří Štědroň a Jaroslav Roman (krycí jméno Jaroslava Štajnce, dnešního basisty vídeňské opery). Následovala vystoupení v literární kavárně Luxor, drobné zájezdy mimo Prahu a pozvání od Ivana Vyskočila do Reduty. Stále angažmá jim však nabídl teprve Činoherní klub, kde Skoumal mezitím už působil jako pianista, skladatel a hudební dramaturg. V květnu 1969 tu zahájili premiérou pořadu S úsměvem idiota; do dvou let dosáhl stovky vyprodaných repríz. Z jara 1970 uvedli Hurá na Bastilu a na podzim S úsměvem Donkichota. V té době také v Supraphonu vyšly jejich první dvě SP desky, z nichž lidé nejvíce znají Aristokrata.

„Během jejich představení jsem si najednou uvědomil, jak mi o nich Jirka Šlitr vyprávěl a tady u toho stolu v herecké šatně Semaforu mi dokonce často zpíval jednu jejich písničku,“ říká Jiří Suchý ve 20. čísle Aktualit Melodie 1970.

Ono se o nich vůbec po Praze hodně vyprávělo. Už samotné Vodňanského texty, i „cizojazyčné“, patřily začátkem 60. let k nejmilejším študáckým prčám. Se Skoumalovými melodiemi pak pronikly na soukromé magnetofonové pásky, stáčené z ojedinelých vystoupení nové dvojice. V mé páskotéce je ten jejich nejvytahanější, musel jsem ho pouštět všem návštěvám. Nejvyšší čas, aby byl po sedmi letech alespoň částečně nahrazen deskou. Mají tedy svá alba a své analyzátoři. Už jim to začalo...

Jako téměř u všeho vtipného v nejlepších dnešních písničkách, i v pozadí Skoumala a Vodňanského cítíme Ježka, Voskovce a Wericha. (Vodňanský: „Dodnes ty filmy navštěvuju podvacatý, potřicátý a pořád mi to něco říká; ty hry pochopitelně taktéž.“) Když slyším v Bontónu „... a vzhledem k nestejnému inteligenčnímu koeficientu posluchačů...“, vybaví se mi Nebe na zemi, hudba i text z kvintetu Budte blahorečení: „... a díky také patřičné dotaci vašich chvályhodných úmyslů...“

Ale to je jen inspirace. Názor, jaký na ni Skoumal s Vodňanským postavili, je už jejich vlastní. Když u nich někdo hledá podobnosti, např. i se Suchým a Šlitrem, najde je spíš v účinku než ve formě. (Suchý: „Oni se mi líbí ohromně... Ovšem je to druh humoru, který já bych nejenom neuměl, ale ani nemohl dělat.“)

Podle Miroslava Horníčka je Suchý lyrický skřítek. To oni jistě ne. Ještě tak trpajzlíci. Dobro a zlo v jedno splývající. Grizzly dělá hop hop, gorila peče tousty, rožnovský dědeček smutně bije, rožnovskou babičku nezabije. Záporných postav není. Hravost je kánonem a radostný šok cílem. Vše se dá použít. Od dětského říkadla – Vezou pána v sanitce, život visí na nitce – po směs operních citací v oratoriu Pojďte dále, svatý otče, citací nikoliv hudebních, jejichž vtip už vyčpěl, ale textových, objevně sdružujících Prodanou nevěstu, Rusalku, Hubičku, Jakobína, Bystroušku i Lazebníka do rozkošné nesmyslné litánie. Skoumalova hudba si manéžově vyšlapuje (Cirkusová), strakonicky dudá (My máme doma Emu), pseudolyricky čardášuje (Ištván), Mozartovsky zdobí (Máme doma gorilu) i častuškovsky dudlajdá (Jednoho dne zrána). Texty neilustruje, ale znásobuje. Jedno není myslitelné bez druhého – a obojí bez Vodňanského a Skoumalova zpěvu.

Skoumalovi je vlastní suchý, střízlivý humor. Ve zpěvu i u klavíru. („Možná, že jste si vůbec nevšimli, že se nedívám na ruce. Jsou v tom léta dřiny.“) Vodňanský je zpěvák naivista. Pěje s kolísavou intonací a zanícením. („Jako jeden z nás, prostě oblečený v rezné košili, v prostých tesilových kalhotách. Žádné fidži.“) A zrovna tak vykládá svou definici neteře. To není žádná parodie na profesora. Toť profesor sám. Trpajzlík vítězný. Až po ono: „Zasmáli jsme se, pobavili jsme se. Proč ne.“ – Proč ne? Jiří Černý

S ÚSMĚVEM IDIOTA

SUPRAPHON